

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

21. října 2010*

Ve věci C-467/08,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Audiencia Provincial de Barcelona (Španělsko) ze dne 15. září 2008, došlým Soudnímu dvoru dne 31. října 2008, v řízení

Padawan SL

proti

Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE),

za přítomnosti:

Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA),

* Jednací jazyk: španělština.

Asociación de Artistas Intérpretes o Ejecutantes – Sociedad de Gestión de España (AIE),

Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (AGEDI),

Centro Español de Derechos Reprográficos (CEDRO),

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda senátu, D. Šváby, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász a J. Malenovský (zpravodaj), soudci,

generální advokátka: V. Trstenjak,
vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 4. března 2010,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Padawan SL J. Joverem Padróem, E. Blanco Aymerichem a A. Gonzálezem Garcíou, abogados,
- za Sociedad General de Autores y Editores (SGAE) P. Hernándezem Arroyem, J. Segoviou Murúou, R. Allendesalazarem Corchóem a R. Vallinou Hosetem, abogados,
- za Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA) J. A. Suárezem Lozanem a M. Benzal Medinou, abogados,
- za Asociación de Artistas Intérpretes o Ejecutantes – Sociedad de Gestión de España (AIE) C. Lópezem Sánchezem, abogado,
- za Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (AGEDI) R. Rosem Fernándezem, procurador, ve spolupráci s F. Márquezem Martínem, abogado,
- za Centro Español de Derechos Reprográficos (CEDRO) M. Malmierca Lorenzem a J. Díazem de Olarte, abogados,

- za španělskou vládu J. López-Medelem Basconesem a N. Díaz Abad, jako zmocněnci,
- za německou vládu M. Lummou a S. Unzeitig, jako zmocněnci,
- za řeckou vládu E.-M. Mamouna a V. Karra, jako zmocněnkyněmi,
- za francouzskou vládu G. de Berguesem a B. Beaupère-Manokha, jako zmocněnci,
- za portugalskou vládu L. Inezem Fernandesem a N. Gonçalvesem, jako zmocněnci,
- za finskou vládu A. Guimaraes-Purokoski, jako zmocněnkyní,
- za vládu Spojeného království H. Walker, jako zmocněnkyní,
- za Evropskou komisi L. Lozano Palacios a H. Krämerem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 11. května 2010,

vydává tento

Rozsudek

- ¹ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu pojmu „spravedlivá odměna“ uvedeného v čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230), která je vyplácena nositelům autorských práv z důvodu udělení „výjimky pro soukromé rozmnožování“.
- ² Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi společnostmi Padawan SL (dále jen „Padawan“) a Sociedad General de Autores y Editores de España (dále jen „SGAE“), jehož předmětem je „poplatek za soukromé rozmnožování“, který má údajně Padawan uhradit za CD-R, CD-RW, DVD-R a přehrávače souborů MP3, které uvádí na trh.

Právní rámec

Směrnice 2001/29

- 3 Devátý, desátý, třicátý první, třicátý druhý, třicátý pátý, třicátý osmý a třicátý devátý bod odůvodnění směrnice 2001/29 znějí takto:

„(9) Jakákoliv harmonizace autorského práva a práv s ním souvisejících musí vycházet z vysoké úrovně ochrany, jelikož taková práva jsou pro duševní výtvořiny zásadní. Jejich ochrana napomáhá zajistit udržení a rozvoj tvořivosti v zájmu autorů, výkonných umělců, výrobců, spotřebitelů, kultury, průmyslu a široké veřejnosti. Duševní vlastnictví bylo proto uznáno za nedílnou součást vlastnictví.

- (10) Mají-li autoři nebo výkonní umělci pokračovat ve své tvůrčí a umělecké činnosti, musí dostat za užití svého díla přiměřenou odměnu, stejně jako výrobci, mají-li tuto činnost financovat. [...]

[...]

(31) Mezi různými skupinami nositelů práv stejně jako mezi různými kategoriemi nositelů práv a uživatelů chráněných předmětů ochrany [uživatelů předmětů ochrany] musí být zajištěna přiměřená rovnováha práv a zájmů. [...]

(32) Tato směrnice stanoví vyčerpávající výčet výjimek a omezení práva na rozmnožování a práva na sdělování veřejnosti. Některé výjimky nebo omezení jsou použitelné popřípadě pouze u práva na rozmnožování. To patřičně zohledňuje rozdílné právní tradice v členských státech, přičemž je zároveň zajištěno fungování vnitřního trhu. Členské státy by měly dospět k jednotnému používání těchto výjimek a omezení, které bude v budoucnu při přezkoumávání prováděcích právních předpisů hodnoceno.

[...]

(35) V určitých případech výjimek nebo omezení by nositelé práv měli získat spravedlivou odměnu jako přiměřenou náhradu za užití jejich chráněných děl nebo jiných předmětů ochrany. Při určování způsobu, podrobností a možné výše odměny je třeba vzít v úvahu konkrétní okolnosti každého případu. Při hodnocení těchto okolností by cenným kritériem byla možná újma nositelům práva vyplývající z dotyčného úkonu. V případech, kdy nositelé práv již získali platbu v jiné formě, například jako součást licenčního poplatku, nemusí přicházet žádná zvláštní nebo samostatná platba v úvahu. Výše spravedlivé odměny by měla brát ohled na míru využití prostředků technologické ochrany uvedených v této směrnici. V určitých situacích, kdy je újma způsobená nositeli práva minimální, nesmí [nemusí] vzniknout žádná povinnost platby.

[...]

- (38) Členským státům by mělo být povoleno stanovit výjimku nebo omezení týkající se práva na rozmnožování v případě určitých druhů rozmnožování zvukových, obrazových nebo audiovizuálních materiálů pro osobní užití, pokud jsou tato výjimka nebo omezení doprovázeny spravedlivou odměnou. Tato výjimka nebo omezení mohou zahrnovat zavedení nebo pokračování systémů odměn jako náhrady za újmu způsobenou nositelům práva. [...]
- (39) Pokud jsou k dispozici účinná opatření pro technologickou ochranu, měly by členské státy při uplatňování výjimky nebo omezení pro soukromé rozmnožování brát patřičný ohled na technologický a hospodářský rozvoj, a to zejména ve vztahu k soukromému digitálnímu rozmnožování a systémům odměn. Takové výjimky nebo omezení by neměly bránit využívání technologických prostředků ani jejich uplatňování proti obcházení těchto prostředků.“

4 Článek 2 směrnice 2001/29 stanoví:

„Členské státy stanoví výlučné právo udělit svolení nebo zakázat přímé nebo nepřímé, dočasné nebo trvalé rozmnožování jakýmkoliv prostředky a v jakékoliv formě, vcelku nebo po částech:

a) pro autory v případě jejich děl;

b) pro výkonné umělce v případě záznamů jejich výkonů;

- c) pro výrobce zvukových záznamů v případě jejich zvukových záznamů;
- d) pro výrobce prvotních záznamů filmů ve vztahu k originálům a rozmnoženinám jejich filmů;
- e) pro vysílací organizace v případě záznamu jejich vysílání, ať už po drátě nebo bezdrátově, včetně vysílání pomocí kabelu nebo družice.“

5 Článek 5 směrnice 2001/29, nadepsaný „Výjimky a omezení“, ve svém odst. 2 písm. b) uvádí:

„Členské státy mohou stanovit výjimky nebo omezení práva na rozmnožování podle článku 2 v těchto případech:

[...]

- b) u jakýchkoliv rozmnoženin na jakémkoliv nosiči vytvořených fyzickou osobou pro soukromé užití a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímo komerční, a to za podmínky, že nositelé práv získají spravedlivou odměnu, která, pokud jde o dotyčné dílo nebo předmět ochrany, bere ohled na použití nebo nepoužití technologických prostředků uvedených v článku 6“.

6 Článek 5 odst. 5 uvedené směrnice stanoví:

„Výjimky a omezení stanovené v odstavcích 1, 2, 3 a 4 mohou být použity pouze ve zvláštních případech, které nejsou v rozporu s běžným způsobem užití díla nebo jiného předmětu ochrany a nejsou jimi nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy nositele práv.“

7 Článek 6 téže směrnice, nadepsaný „Povinnosti týkající se technologických prostředků“, ve svých odstavcích 3 a 4 stanoví:

„3. Pro účely této směrnice se ‚technologickými prostředky‘ rozumí jakákoliv technologie, zařízení nebo součástka, které jsou při své obvyklé funkci určeny k tomu, aby zabráňovaly úkonům nebo omezovaly úkony ve vztahu k dílům nebo jiným předmětům ochrany, ke kterým nebylo uděleno svolení nositele jakýchkoliv autorských práv nebo práv s ním souvisejících stanovených právními předpisy, nebo právem *sui generis* stanoveným [nebylo uděleno svolení nositele jakýchkoliv autorských práv či práv s ním souvisejících stanovených právními předpisy nebo práva *sui generis* stanoveného] v kapitole III směrnice 96/9/ES. Technologické prostředky se považují za ‚účinné‘, pokud je použití chráněného díla nebo jiného předmětu ochrany kontrolováno nositeli práv uplatněním kontroly přístupu nebo ochranného procesu, jako je šifrování, kódování nebo jiná úprava díla nebo jiného předmětu ochrany nebo mechanismu kontroly rozmnožování, který dosahuje cíle ochrany.

4. Bez ohledu na právní ochranu stanovenou v odstavci 1 učiní členské státy v případě neexistence dobrovolných prostředků použitých nositeli práv, včetně dohod mezi nositeli práv a jinými dotčenými stranami, vhodná opatření, aby nositelé práv zpřístupnili uživateli výjimky nebo omezení stanovené vnitrostátními právními předpisy v souladu s čl. 5 odst. 2 písm. a), c), d) nebo e), odst. 3 písm. a), b) nebo e) prostředky k využívání takové výjimky nebo omezení, a to v rozsahu nezbytném pro využití

této výjimky nebo omezení, pokud má takový uživatel k dotyčnému chráněnému dílu nebo předmětu ochrany přístup.

Členský stát rovněž může taková opatření přijmout ve prospěch uživatele výjimky nebo omezení podle čl. 5 odst. 2 písm. b) v případě, že nositelé práv dosud neumožnili rozmnožování pro soukromé užití, a to v rozsahu nezbytném pro využití uvedené výjimky nebo omezení a v souladu s ustanoveními čl. 5 odst. 2 písm. b) a odst. 5, aniž by se tím nositelům práv bránilo v přijetí odpovídajících opatření týkajících se počtu rozmnoženin v souladu s těmito ustanoveními.

[...]“

Vnitrostátní právní úprava

- ⁸ Použitelná právní úprava je obsažena v legislativním královském nařízení 1/1996 ze dne 12. dubna 1996, kterým se schvaluje kodifikované znění zákona o duševním vlastnictví (dále jen „TRLPI“). Toto legislativní královské nařízení bylo v rámci provedení směrnice 2001/29 změněno zákonem 23/2006 ze dne 7. července 2006, kterým se mění kodifikované znění zákona o duševním vlastnictví schválené legislativním královským nařízením 1/1996 (BOE č. 162 ze dne 8. července 2006, s. 25561).

- 9 Článek 17 TRLPI, nadepsaný „Právo výlučného užití díla a podmínky jeho výkonu“, zní takto:

„Autor vykonává výlučně práva užívání svého díla v jakékoliv formě, zejména práva na rozmnožování [...] [děl], z nichž lze pořizovat rozmnoženiny pouze s jeho svolením, s výjimkou případů stanovených tímto zákonem.“

- 10 Článek 18 TRLPI, nadepsaný „Rozmnožování“, uvádí:

„Rozmnožováním se rozumí přímý nebo nepřímý, dočasný nebo trvalý záznam díla či jeho části provedený jakýmikoli prostředky a v jakékoli formě za účelem jeho sdělování a pořizování rozmnoženin.“

- 11 Článek 31 odst. 2 TRLPI stanoví:

„Povolení autora nepodléhá rozmnožování již zveřejněného díla, provedené na jakémkoli nosiči, pokud rozmnoženina byla zhotovena fyzickou osobou pro soukromé užití z děl, k nimž má uvedená osoba legální přístup, a pokud rozmnoženina nebyla užita kolektivním ani komerčním způsobem; spravedlivá odměna stanovená v článku 25 není tímto dotčena [...]“

- 12 Článek 25 TRLPI, nadepsaný „Spravedlivá odměna za soukromé rozmnožování“, v odstavcích 1, 2 a 4 stanoví:

„1. Za rozmnožování děl zveřejněných ve formě knih nebo publikací, jež jsou jim za tímto účelem právními předpisy postaveny na roveň, jakož i ve formě zvukových nebo obrazových záznamů nebo jiných zvukových, obrazových nebo audiovizuálních nosičů, prováděné výlučně pro soukromé užití prostřednictvím technických netiskařských přístrojů nebo nástrojů, přísluší osobám uvedeným v odst. 4 písm. b) spravedlivá jednorázová odměna pro každý z uvedených tří způsobů rozmnožování, jíž jsou kompenzována práva duševního vlastnictví, která již z důvodu uvedeného rozmnožování nelze vykonávat. [...]

2. Tato odměna se stanoví pro každý způsob rozmnožování v závislosti na vybavení, přístrojích a pevných nosičích určených pro uvedené rozmnožování, jež byly vyrobeny na španělském území nebo nabyty mimo španělské území za účelem jejich komerčního rozšíření nebo jejich užití na témže území.

[...]

4. Pokud jde o zákonnou povinnost uvedenou v odstavci 1, rozumějí se

- a) ‚dlužníky‘ výrobci usazení ve Španělsku, působí-li jako komerční distributoři, a osoby, které nabývají mimo španělské území vybavení, přístroje a pevné nosiče uvedené v odstavci 2 za účelem jejich komerční distribuce či užití na španělském území.

Distributoři, velkoobchodníci a maloobchodníci, kteří uvedené vybavení, přístroje a pevné nosiče postupně nabývají, jsou povinni zaplatit odměnu společně a nerozdílně s dlužníky, kteří jim uvedené vybavení, přístroje a nosiče dodali, pokud neprokáží, že jim tuto odměnu skutečně zaplatili; ustanovení odstavců 14, 15 a 20 tím nejsou dotčena.

- b) „věřiteli“ autoři děl užívaných veřejně v jedné z forem uvedených v odstavci 1, společně – v závislosti na formě a způsobu rozmnožení – s vydavateli, výrobcí zvukových a obrazových záznamů a výkonnými umělci, jejichž výkony jsou zachyceny na těchto zvukových či obrazových záznamech.“

¹³ Článek 25 odst. 6 TRLPI upravuje postup schvalování výše odměny, již má každý dlužník uhradit, pokud jde o vybavení, přístroje a pevné nosiče pro digitální rozmnožování; do tohoto postupu jsou zapojeny ministerstvo kultury, ministerstvo průmyslu, cestovního ruchu a obchodu, organizace pro správu práv duševního vlastnictví, odvětvová sdružení, která zastupují převážně dlužníky, španělské sdružení na ochranu spotřebitelů a ministerstvo hospodářství a financí.

¹⁴ Týž odstavec 6 stanoví, že „strany, jež se účastní procesu vyjednávání, a v každém případě ministerstvo kultury a ministerstvo průmyslu, cestovního ruchu a obchodu, musí při přijímání meziresortní vyhlášky uvedené v předchozím ustanovení přihlížet zejména k těmto kritériím:

- a) újma, která nositelům autorského práva skutečně vznikla rozmnožováním uvedeným v odstavci 1; je-li újma způsobená nositeli autorských práv minimální, nemůže založit povinnost zaplatit uvedenou odměnu;

- b) míra využívání vybavení, přístrojů a pevných nosičů pro rozmnožování uvedených v odstavci 1;
- c) ukládací kapacita těchto vybavení, přístrojů a pevných nosičů;
- d) kvalita rozmnoženin;
- e) dostupnost, míra využití a účinnost technologických opatření uvedených v článku 161;
- f) doba uchování rozmnoženin;
- g) nezbytná hospodářská úměrnost částky odpovídající odměně za jednotlivé vybavení či přístroje ve vztahu k průměrné prodejní ceně pro konečného uživatele.“

¹⁵ Článek 25 TRLPI obsahuje odstavec 12, v němž jsou uvedeny osoby, jež mají povinnost platit odměnu; tento odstavec zní následovně:

„Povinnost zaplatit odměnu vzniká za následujících okolností:

- a) Výrobcům, působí-li jako komerční distributoři, a osobám, které nabývají mimo španělské území vybavení, přístroje a pevné nosiče za účelem jejich komerční

distribuce na španělském území, v okamžiku, kdy dlužník převedl vlastnické právo, nebo případně v okamžiku, kdy převedl užívací či požívací právo k uvedenému vybavení, přístrojům či pevným nosičům.

- b) Osobám, které nabývají mimo španělské území vybavení, přístroje a pevné nosiče za účelem jejich užití na španělském území, v okamžiku jejich nabytí.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- ¹⁶ SGAE je jednou z organizací pověřených kolektivní správou práv duševního vlastnictví ve Španělsku.

- ¹⁷ Padawan uvádí na trh CD-R, CD-RW, DVD-R a přehrávače souborů MP3. SGAE požadovala po Padawan zaplacení „poplatku za soukromé rozmnožování“ stanoveného v článku 25 TRLPI za roky 2002 až 2004. Padawan odmítla zaplatit z toho důvodu, že uplatnění daného poplatku na tyto digitální nosiče bez rozdílu a bez ohledu na funkci, k níž jsou určeny (soukromé užití nebo jiná podnikatelská či komerční činnost), je v rozporu se směrnicí 2001/29. Rozsudkem ze dne 14. června 2007 vyhověl Juzgado de lo Mercantil n° 4 de Barcelona v plném rozsahu požadavku SGAE a společnosti Padawan byla uložena povinnost zaplatit částku 16 759,25 eur a zákonné úroky.

- 18 Padawan se proti uvedenému rozsudku odvolala k předkládajícímu soudu.
- 19 Audiencia Provincial de Barcelona projednal s účastníky řízení a státním zástupcem otázku účelnosti podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a poté se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Implikuje pojem ‚spravedlivá odměna‘ uvedený v čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29/ES harmonizaci, nezávisle na oprávnění přiznaném členským státům, aby si zvolily systém výběru, který považují za vhodný pro zavedení práva na ‚spravedlivou odměnu‘ pro nositele práv duševního vlastnictví poškozené tím, že pro soukromé rozmnožování byla stanovena výjimka z práva na rozmnožování?
- 2) Bez ohledu na systém použitý každým členským státem pro výpočet výše spravedlivé odměny, musí tento systém respektovat přiměřenou rovnováhu mezi dotýcnými osobami, tedy jednak nositeli práv duševního vlastnictví poškozenými výjimkou pro soukromé rozmnožování, kteří mají nárok na tuto odměnu, a jednak subjekty majícími přímou nebo nepřímou platební povinnost? Vychází tato rovnováha z důvodu existence spravedlivé odměny, jímž je náprava újmy vyplývající z výjimky pro soukromé rozmnožování?
- 3) Pokud členský stát zvolí systém zdanění či poplatku z vybavení, přístrojů a záznamových nosičů pro digitální rozmnožování, má být *toto zdanění* (spravedlivá odměna za soukromé rozmnožování) *nutně vázáno*, v souladu s účelem sledovaným v čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29/ES a s kontextem této úpravy, *na předpokládané použití tohoto vybavení a těchto nosičů k pořízování rozmnoženin*, jež požívají výjimky pro soukromé rozmnožování, takže by uplatnění zdanění

bylo odůvodněno za předpokladu, že by vybavení, přístroje a nosiče pro digitální rozmnožování byly určeny ke zhotovování soukromých rozmnoženin, v opačném případě však nikoli?

- 4) Pokud se členský stát rozhodne pro systém ‚poplatku‘ za soukromé rozmnožování, je v souladu s pojmem ‚spravedlivá odměna‘ uplatnění uvedeného ‚poplatku‘ bez rozdílu vůči podnikům a podnikatelským subjektům, které zjevně nabývají tyto přístroje a nosiče pro digitální rozmnožování za jiným účelem než k soukromému rozmnožování?

- 5) Je systém zvolený španělským státem, spočívající v uplatnění poplatku za soukromé rozmnožování na všechna vybavení, přístroje a nosiče pro digitální rozmnožování bez rozdílu, v rozporu se směrnicí 2001/29/ES, pokud neexistuje odpovídající vztah mezi spravedlivou odměnou a omezením práva na soukromé rozmnožování, které ji odůvodňuje, protože se uvedená odměna ve velké míře uplatňuje na odlišné případy, v nichž nedochází k omezení práv, které odůvodňuje finanční odměnu?“

K předběžným otázkám

K přípustnosti

- ²⁰ Centro Español de Derechos Reprográficos a španělská vláda nejprve v zásadě uvádějí, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce není relevantní pro vyřešení sporu

v původním řízení, neboť směrnice 2001/29 není *ratione temporis* na tento spor použitelná. Podle nich se totiž na tento spor použijí vnitrostátní ustanovení platná předtím, než nabyla účinnosti ustanovení k provedení této směrnice. V důsledku toho není výklad pojmu „spravedlivá odměna“ obsaženého v čl. 5 odst. 2 písm. b) uvedené směrnice nezbytný pro řešení tohoto sporu.

- 21 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v rámci spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy stanovené článkem 267 SFEU je věcí pouze vnitrostátních soudů, kterým byl spor předložen a jež musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti každé věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jejich rozsudku, tak i relevanci otázek, které kladou Soudnímu dvoru. V důsledku toho, jestliže se položené otázky týkají výkladu práva Unie, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (viz zejména rozsudky ze dne 13. března 2001, *PreussenElektra*, C-379/98, Recueil, s. I-2099, bod 38; ze dne 22. května 2003, *Korhonen a další*, C-18/01, Recueil, s. I-5321, bod 19, a ze dne 23. dubna 2009, *VTB-VAB a Galatea*, C-261/07 a C-299/07, Sb. rozh. s. I-2949, bod 32).
- 22 Naproti tomu Soudnímu dvoru nepřísluší, aby se v rámci řízení o předběžné otázce vyjadřoval k výkladu vnitrostátních ustanovení, ani aby posuzoval, zda jejich výklad, který poskytuje předkládající soud, je správný. Soudnímu dvoru totiž přísluší, aby vzal v rámci rozdělení pravomocí mezi soudy Unie a vnitrostátními soudy v úvahu takový skutkový a legislativní kontext, do něhož jsou předběžné otázky zasazeny, jaký vyplývá z předkládacího rozhodnutí (rozsudky ze dne 29. dubna 2004, *Orfanopoulos a Oliveri*, C-482/01 a C-493/01, Recueil, s. I-5257, bod 42; ze dne 4. prosince 2008, *Jobra*, C-330/07, Sb. rozh. s. I-9099, bod 17, a ze dne 23. dubna 2009, *Angelidaki a další*, C-378/07 až C-380/07, Sb. rozh. s. I-3071, bod 48).

- 23 Pokud jde o projednávanou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, je nutno na jedné straně konstatovat, že se týká výkladu ustanovení práva Unie, a sice čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29, což spadá do pravomoci Soudního dvora, jemuž byla taková žádost předložena, a že s ohledem na období, za které je poplatek dotčený v původním řízení požadován, a s ohledem na datum uplynutí lhůty k provedení směrnice 2001/29 stanovené v jejím čl. 13 odst. 1 prvním pododstavci na 22. prosince 2002 není vyloučeno, že předkládající soud bude muset vyvodit důsledky z výkladu, o který požádal, zejména na základě své povinnosti konformního výkladu vnitrostátního práva ve světle práva Unie (rozsudek ze dne 13. listopadu 1990, *Marleasing*, C-106/89, *Recueil*, s. I-4135, bod 8).
- 24 A na druhé straně je určení vnitrostátní právní úpravy, která je použitelná *ratione temporis*, otázkou výkladu vnitrostátního práva, která tudíž nespadá do pravomoci Soudního dvora, který rozhoduje o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 25 Z toho plyne, že první námitku nepřijatelnosti je třeba zamítnout.
- 26 Zadruhé SGAE tvrdí, že otázky položené předkládajícím soudem jsou nepřijatelné, neboť se týkají situací podléhajících vnitrostátnímu právu, jež nejsou harmonizovány směrnicí 2001/29. Podle SGAE jsou totiž vznesené otázky založeny především na aspektech, které spadají do pravomoci členských států. SGAE se přitom domnívá, že v rámci řízení o předběžné otázce Soudní dvůr nemá pravomoc vykládat a používat vnitrostátní právo.
- 27 Je však třeba připomenout, že otázka, zda se otázky položené vnitrostátním soudem týkají oblasti, na niž se nevztahuje právo Unie, protože směrnice 2001/29 stanoví pouze minimální harmonizaci dané oblasti, je otázkou meritorní, a nikoli otázkou přijatelnosti otázek, které tento soud položil (viz rozsudek ze dne 11. dubna 2000,

Deliège, C-51/96 a C-191/97, Recueil, s. I-2549, bod 28). Námitka vznesená SGAE, jež vychází z nepoužitelnosti této směrnice na spor v původním řízení, se tudíž netýká přípustnosti věci, nýbrž merita uvedených otázek (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 13. července 2006, Manfredi a další, C-295/04 až C-298/04, Sb. rozh. s. I-6619, bod 30).

- 28 Vzhledem k tomu, že druhá námitka nepřípustnosti musí být zamítnuta, z výše uvedených úvah vyplývá, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce musí být prohlášena za přípustnou.

K věci samé

K první otázce

- 29 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda je pojem „spravedlivá odměna“ ve smyslu čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 autonomním pojmem práva Unie, který musí být vykládán jednotně ve všech členských státech bez ohledu na skutečnost, že členským státům je přiznána možnost stanovit podmínky výkonu práva na tuto odměnu.
- 30 Je třeba připomenout, že podle čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 jsou členské státy, které se rozhodnou upravit ve svém vnitrostátním právu výjimku pro rozmnožování k soukromému užití, povinny stanovit uhrazení „spravedlivé odměny“ nositelům těchto práv.

- 31 Zde je třeba předeslat, že ani uvedený čl. 5 odst. 2 písm. b), ani žádné další ustanovení směrnice 2001/29 neobsahuje odkaz na vnitrostátní právo členských států, pokud jde o pojem „spravedlivá odměna“.
- 32 V takovém případě podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že jak z požadavků jednotného použití práva Unie, tak ze zásady rovnosti vyplývá, že znění ustanovení práva Unie, které výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení svého smyslu a dosahu, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Evropské unii, přičemž tento výklad je třeba nalézt s přihlédnutím ke kontextu tohoto ustanovení a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou. (viz zejména rozsudky ze dne 18. ledna 1984, Ekro, 327/82, Recueil, s. 107, bod 11; ze dne 19. září 2000, Linster, C-287/98, Recueil, s. I-6917, bod 43, a ze dne 2. dubna 2009, A, C-523/07, Sb. rozh. s. I-2805, bod 34).
- 33 Z této judikatury vyplývá, že pojem „spravedlivá odměna“, který se nachází v ustanovení, jež je součástí směrnice a jež neobsahuje žádný odkaz na vnitrostátní právní řády, musí být považován za autonomní pojem práva Unie a vykládán na jejím území jednotně [viz obdobně, pokud jde o pojem „spravedlivá odměna“ obsažený v čl. 8 odst. 2 směrnice Rady 92/100/EHS ze dne 19. listopadu 1992 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (Úř. věst. L 346, s. 61), rozsudek ze dne 6. února 2003, SENA, C-245/00, Recueil, s. I-1251, bod 24].
- 34 Tento závěr je podpořen cílem sledovaným předpisy, v nichž se pojem „spravedlivá odměna“ nachází.

35 Cíl směrnice 2001/29, která je založena zejména na článku 95 ES a má harmonizovat určité aspekty autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti a zabránit narušování hospodářské soutěže na vnitřním trhu vyplývajícím z různorodosti právních předpisů členských států (rozsudek ze dne 12. září 2006, *Laserdisken*, C-479/04, Sb. rozh. s. I-8089, body 26, 31 až 34), totiž předpokládá rozvoj autonomních pojmů práva Unie. Záměr zákonodárce Unie dospět k co nejjednoduššímu výkladu směrnice 2001/29 se odráží zejména v třicátém druhém bodě odůvodnění uvedené směrnice, který členské státy vyzývá, aby výjimky a omezení práva na rozmnožování používaly jednotně s cílem zajistit řádné fungování vnitřního trhu.

36 Členským státům je tudíž na základě čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 sice umožněno fakultativně rozhodnout, že pro soukromé rozmnožování zavedou výjimku z výlučného práva autora na rozmnožování, jež je zakotveno v právu Unie, avšak ty státy, které využijí této možnosti, musí stanovit povinnost uhrazení spravedlivé odměny autorům poškozeným z důvodu použití této výjimky. Výklad, podle kterého by členské státy, které zavedly takovouto totožnou výjimku stanovenou v právu Unie, jež podle třicátého pátého a třicátého osmého bodu odůvodnění této směrnice obsahuje pojem „spravedlivá odměna“ jakožto základní prvek, mohly libovolně upřesňovat její parametry nejjednodušším a neharmonizovaným způsobem, jenž by se mohl v jednotlivých členských státech lišit, by přitom byl v rozporu s cílem uvedené směrnice připomenutým v předchozím bodě.

37 S ohledem na výše uvedené úvahy je na první otázku třeba odpovědět tak, že pojem „spravedlivá odměna“ ve smyslu čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 je autonomním pojmem práva Unie, který musí být vykládán jednotně ve všech členských státech, které zavedly výjimku pro soukromé rozmnožování, bez ohledu na možnost přiznanou členským státům určit, v mezích stanovených právem Unie, zejména

uvedenou směrnici, formu, podmínky financování a výběru, jakož i výši této spravedlivé odměny.

Ke druhé otázce

- ³⁸ Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda „přiměřená rovnováha“, kterou je třeba nalézt mezi dotyčnými osobami, předpokládá, že se výše spravedlivé odměny vypočte na základě kritéria újmy způsobené autorům v důsledku zavedení výjimky pro soukromé rozmnožování. Předkládající soud se rovněž táže, které osoby, vedle poškozených autorů, jsou dotyčnými osobami, mezi nimiž je třeba nalézt „přiměřenou rovnováhu“.
- ³⁹ Pokud jde zaprvé o úlohu, kterou hraje kritérium újmy způsobené autorovi při výpočtu výše spravedlivé odměny, z třicátého pátého a třicátého osmého bodu odůvodnění směrnice 2001/29 vyplývá, že účelem této spravedlivé odměny je poskytnout „přiměřenou“ náhradu autorům za užití jejich chráněných děl bez jejich svolení. Při stanovení výše této odměny je třeba jakožto k „cennému kritériu“ přihlídnout k „možné újmě“ vznikající autorovi z důvodu dotčeného rozmnožování; v případě „minimální újmy“ však nemusí vzniknout povinnost platby. Výjimka pro soukromé rozmnožování tedy musí zahrnovat systém určený k „náhrad[ě] za újmu způsobenou nositelům práva“.
- ⁴⁰ Z těchto ustanovení vyplývá, že pojetí a výše spravedlivé odměny mají souvislost s újmou, která autorovi vznikla v důsledku rozmnožení jeho chráněného díla pro soukromé užití bez jeho svolení. Z tohoto úhlu pohledu musí být na spravedlivou odměnu nahlíženo jako na protiplnění za újmu způsobenou autorovi.

- 41 Krom toho výrazy „náhrada“ a „náhrada za újmu“ použité v třicátém pátém a třicátém osmém bodě odůvodnění směrnice 2001/29 vyjadřují vůli zákonodárce Unie zavést zvláštní systém odměny, který začne fungovat v okamžiku, kdy nositeli práv vznikne újma, jež v zásadě vede ke vzniku povinnosti poskytnout uvedeným nositelům práv „náhradu“.
- 42 Z toho plyne, že výše spravedlivé odměny musí být nutně vypočtena na základě kritéria újmy způsobené autorům chráněných děl zavedením výjimky pro soukromé rozmnožování.
- 43 Pokud jde zadruhé o otázku osob dotčených „přiměřenou rovnováhou“, třicátý první bod odůvodnění směrnice 2001/29 stanoví povinnost zachovat „přiměřenou rovnováhu“ mezi na jedné straně právy a zájmy autorů, kteří mají nárok na spravedlivou odměnu, a na straně druhé právy a zájmy uživatelů předmětů ochrany.
- 44 Zhotovení rozmnoženiny fyzickou osobou pro soukromé užití přitom musí být považováno za úkon, který může autorovi dotyčného díla způsobit újmu.
- 45 Z toho plyne, že osobou, která způsobila újmu nositeli výlučného práva na rozmnožování, je osoba, která pro soukromé užití pořizuje takovou rozmnoženinu chráněného díla, aniž by uvedeného nositele práv předem požádala o svolení. Tato osoba je tedy v zásadě povinna nahradit újmu vzniklou v souvislosti s tímto rozmnožením tím, že bude financovat náklady na odměnu, která bude tomuto nositeli práv zaplacená.

- 46 Vzhledem k praktickým obtížím souvisejícím s identifikací soukromých uživatelů a s tím, aby jim byla uložena povinnost poskytnout nositelům práv náhradu za újmu, která jim byla způsobena, a vzhledem ke skutečnosti, že újma, která může vyplývat z každého soukromého užití, se při individuálním pohledu může ukázat jako minimální, a tudíž nedojde ke vzniku povinnosti platby, jak uvádí poslední věta třicátého páteho bodu odůvodnění směrnice 2001/29, jsou členské státy pro účely financování spravedlivé odměny oprávněny zavést „poplatek za soukromé rozmnožování“ nikoli k tíži dotyčných soukromých osob, nýbrž k tíži osob, jež disponují vybavením, přístroji a nosiči pro digitální rozmnožování a které z tohoto důvodu právně nebo fakticky dávají toto vybavení k dispozici soukromým osobám nebo jim poskytují rozmnožovací služby. V rámci tohoto systému se povinnost zaplatit poplatek za soukromé rozmnožování vztahuje na osoby disponující tímto vybavením.
- 47 Je sice pravda, že v takovém systému nejsou na rozdíl od toho, co zřejmě požaduje třicátý první bod odůvodnění směrnice 2001/29, uživatelé předmětů ochrany osobami, jež mají povinnost hradit spravedlivou odměnu.
- 48 Je však třeba poukázat jednak na to, že činnost osob povinných uhradit tento poplatek, totiž poskytování vybavení, přístrojů a nosičů pro rozmnožování a rozmnožovacích služeb soukromým uživatelům, je nezbytným faktickým předpokladem pro to, aby si fyzické osoby mohly pořizovat soukromé rozmnoženiny. Krom toho nic nebrání tomu, aby tyto osoby povinné uhradit uvedený poplatek promítly částku poplatku za soukromé rozmnožování do ceny za poskytnutí uvedeného vybavení, přístrojů či nosičů pro rozmnožování nebo za poskytnutí služby, která toto rozmnožování umožňuje. Zátěž způsobenou poplatkem tak v konečném důsledku ponese soukromý uživatel, který uhradí tuto cenu. Za těchto podmínek musí být soukromý uživatel, jemuž bylo poskytnuto vybavení, přístroje a nosiče pro digitální rozmnožování a který je příjemcem rozmnožovacích služeb, ve skutečnosti považován za „nepřímého plátce“ spravedlivé odměny.

49 Vzhledem k tomu, že uvedený systém umožňuje osobám povinným zaplatit poplatek přenést náklady spojené s tímto poplatkem na soukromé uživatele, a že tito soukromí uživatelé tudíž ponese zátěž spojenou s poplatkem za soukromé rozmnožování, je na tento systém proto třeba nahlížet tak, že je v souladu s „přiměřenou rovnováhou“, kterou je třeba nalézt mezi zájmy autorů a zájmy uživatelů předmětů ochrany.

50 Vzhledem k výše uvedeným úvahám je na druhou otázku třeba odpovědět tak, že čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že „přiměřená rovnováha“, kterou je třeba nalézt mezi dotyčnými osobami, předpokládá, že výše spravedlivé odměny bude nutně vypočtena na základě kritéria újmy způsobené autorům chráněných děl v důsledku zavedení výjimky pro soukromé rozmnožování. Úprava, podle které osobami, jež mají povinnost financovat spravedlivou odměnu, jsou osoby, které disponují vybavením, přístroji a nosiči pro digitální rozmnožování a které z tohoto důvodu právně nebo fakticky poskytují toto vybavení nebo rozmnožovací služby soukromým uživatelům, je v souladu s požadavky „přiměřené rovnováhy“, pokud tyto osoby mají možnost přenést skutečnou zátěž spojenou s tímto financováním na soukromé uživatele.

Ke třetí a čtvrté otázce

51 Podstatou třetí a čtvrté otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda podle čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 existuje nezbytná spojitost mezi uplatněním poplatku určeného k financování spravedlivé odměny na vybavení, přístroje a nosiče pro digitální rozmnožování a jejich předpokládaným používáním pro účely soukromého rozmnožování. Předkládající soud se rovněž táže, zda uplatnění poplatku za soukromé rozmnožování bez rozdílu, zejména na uvedené vybavení, přístroje a nosiče pro digitální rozmnožování, jež jsou zjevně vyhrazeny k jiným

účelům než pro pořizování rozmnoženin k soukromému užití, je v souladu se směrnicí 2001/29.

- 52 Zde je třeba předeslat, že takový systém financování spravedlivé odměny, jaký je popsán v bodech 46 a 48 tohoto rozsudku, je s požadavky „přiměřené rovnováhy“ slučitelný pouze tehdy, když dotčené vybavení, přístroje a nosiče pro rozmnožování mohou být používány pro účely soukromého rozmnožování, a mohou tudíž způsobit újmu autorovi chráněného díla. S ohledem na tyto požadavky tedy existuje nezbytná spojitost mezi uplatněním poplatku za soukromé rozmnožování na uvedené vybavení, přístroje a nosiče pro digitální rozmnožování a jejich používáním pro účely soukromého rozmnožování.
- 53 V důsledku toho nelze mít za to, že uplatnění poplatku za soukromé rozmnožování bez rozdílu na všechny typy vybavení, přístrojů a nosičů pro digitální rozmnožování, včetně případu výslovně uvedeného předkládajícím soudem, kdy toto vybavení, přístroje a nosiče jsou nabyty jinými než fyzickými osobami zjevně za jiným účelem než pro účely soukromého rozmnožování, je v souladu s čl. 5 odst. 2 směrnice 2001/29.
- 54 Je-li naproti tomu dotčené vybavení poskytnuto fyzickým osobám k soukromým účelům, není nutné prokazovat, že tyto fyzické osoby pomocí předmětného vybavení skutečně pořizovaly rozmnoženiny pro soukromé užití, a že tak způsobily újmu autorovi chráněného díla.
- 55 U těchto fyzických osob se totiž vychází oprávněně z domněnky, že toto vybavení jim bylo poskytnuto v plném rozsahu, a má se o nich tedy za to, že využívají všechny funkce, které uvedené vybavení nabízí, včetně funkce rozmnožování.

- 56 Z toho plyne, že pouhá schopnost tohoto vybavení či těchto přístrojů pořizovat rozmnoženiny postačí k tomu, aby bylo odůvodněno uplatnění poplatku za soukromé rozmnožování, za podmínky, že uvedené vybavení či přístroje byly poskytnuty fyzickým osobám jakožto soukromým uživatelům.
- 57 Takový výklad je podpořen zněním třicátého pátého bodu odůvodnění směrnice 2001/29. Uvedený bod odůvodnění totiž jako cenné kritérium pro stanovení výše spravedlivé odměny uvádí nikoli prostou „újmou“ jako takovou, nýbrž „možnou“ újmu. „Možnost“ újmy způsobené autorovi chráněného díla spočívá v naplnění nezbytné předchozí podmínky, že fyzické osobě bude poskytnuto vybavení či přístroje umožňující pořizování rozmnoženin, aniž by poté musely být tyto soukromé rozmnoženiny skutečně zhotoveny.
- 58 Soudní dvůr již mimoto rozhodl, že z hlediska autorského práva je třeba vzít v úvahu pouhou možnost pro konečného uživatele, v uvedeném případě klienty hotelového zařízení, zhlédnout – pomocí televizních přijímačů a televizního signálu, které jim byly uvedeným hotelovým zařízením poskytnuty – díla vysílaná televizí, a nikoli skutečný přístup těchto klientů k těmto dílům (rozsudek ze dne 7. prosince 2006, SGAE, C-306/05, Sb. rozh. s. I-11519, body 43 a 44).
- 59 Vzhledem k výše uvedeným úvahám je na třetí a čtvrtou otázku třeba odpovědět tak, že čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že musí existovat spojitost mezi uplatněním poplatku určeného k financování spravedlivé odměny na vybavení, přístroje a nosiče pro digitální rozmnožování a jejich předpokládaným používáním pro účely soukromého rozmnožování. V důsledku toho uplatnění poplatku za soukromé rozmnožování bez rozdílu, zejména na vybavení, přístroje a nosiče pro digitální rozmnožování, jež nebyly poskytnuty soukromým uživatelům

a jsou zjevně vyhrazeny k jiným účelům než pro pořizování rozmnoženin k soukromému užití, není v souladu se směrnicí 2001/29.

K páté otázce

⁶⁰ Podstatou páté otázky předkládajícího soudu je, zda systém přijatý Španělským královstvím, který spočívá v tom, že se bez rozdílu uplatňuje poplatek za soukromé rozmnožování na všechny druhy vybavení, přístrojů a nosičů pro digitální rozmnožování bez ohledu na způsob použití daného vybavení, přístrojů a nosičů, je v souladu se směrnicí 2001/29.

⁶¹ V tomto ohledu je ustálenou judikaturou, že mimo žalobu směřující k určení nesplnění povinnosti nepřísluší Soudnímu dvoru rozhodovat o slučitelnosti vnitrostátního ustanovení s právem Unie. Tato pravomoc přísluší vnitrostátním soudům, případně poté, co obdržely od Soudního dvora cestou řízení o předběžné otázce nezbytná upřesnění ohledně dosahu a výkladu tohoto práva (viz rozsudek ze dne 22. března 1990, *Triveneta Zuccheri a další v. Komise*, C-347/87, Recueil, s. I-1083, bod 16).

⁶² Vnitrostátnímu soudu tedy přísluší, aby s ohledem na odpovědi podané na první čtyři otázky posoudil slučitelnost španělského systému poplatku za soukromé rozmnožování se směrnicí 2001/29.

⁶³ Není tedy namístě, aby Soudní dvůr odpovídal na pátou otázku.

K nákladům řízení

- ⁶⁴ Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

- 1) Pojem „spravedlivá odměna“ ve smyslu čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti je autonomním pojmem práva Unie, který musí být vykládán jednotně ve všech členských státech, které zavedly výjimku pro soukromé rozmnožování, bez ohledu na možnost přiznanou členským státům určit, v mezích stanovených právem Unie, zejména uvedenou směrnicí, formu, podmínky financování a výběru, jakož i výši této spravedlivé odměny.
- 2) Článek 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že „přiměřená rovnováha“, kterou je třeba nalézt mezi dotyčnými osobami, předpokládá, že výše spravedlivé odměny bude nutně vypočtena na základě kritéria újmy způsobené autorům chráněných děl v důsledku zavedení výjimky pro soukromé rozmnožování. Úprava, podle které osobami, jež mají povinnost financovat spravedlivou odměnu, jsou osoby, které disponují vybavením, přístroji a nosiči pro digitální rozmnožování a které z tohoto důvodu právně nebo fakticky poskytují toto vybavení nebo rozmnožovací služby soukromým uživatelům, je v souladu s požadavky „přiměřené rovnováhy“,

pokud tyto osoby mají možnost přenést skutečnou zátěž spojenou s tímto financováním na soukromé uživatele.

- 3) Článek 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že musí existovat spojitost mezi uplatněním poplatku určeného k financování spravedlivé odměny na vybavení, přístroje a nosiče pro digitální rozmnožování a jejich předpokládaným používáním pro účely soukromého rozmnožování. V důsledku toho uplatnění poplatku za soukromé rozmnožování bez rozdílu, zejména na vybavení, přístroje a nosiče pro digitální rozmnožování, jež nebyly poskytnuty soukromým uživatelům a jsou zjevně vyhrazeny k jiným účelům než pro pořizování rozmnoženin k soukromému užití, není v souladu se směrnicí 2001/29.

Podpisy.